

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
АРНАЙЫ ЖӘНЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУДЫҢ ҰЛТТЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМА

Психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттерінің, оңалту орталықтарының меңгерушілері мен әдіскерлеріне арналған «Оңалту орталығы және психологиялық-педагогикалық түзеу кабинетінің жағдайында білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмекті ұйымдастыру-әдістемелік қамтамасыз ету» педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы

АЛМАТЫ 2020

1.Жалпы ережелер

1. «Оңалту орталығы және психологиялық-педагогикалық түзеу кабинетінің жағдайында білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмекті ұйымдастыру-әдістемелік қамтамасыз ету» педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) ҚР БҒМ «Түзеу педагогикасының ұлттық ғылыми-практикалық орталығы» ММ-де жасалынған және психологиялық –педагогикалық түзету кабинетіндегі, оңалту орталығындағы әдіскерлер мен меңгерушілердің біліктілікті арттыру курстарындағы оқуын реттейді.

2. Бағдарлама психологиялық–педагогикалық түзету кабинетіндегі, оңалту орталығындағы жетекшілердің үздік әлемдік психологиялық-педагогикалық және медициналық-әлеуметтік тәсілдердің, білім беру мен түзудің үздік тәжірибенің негізінде ұйымдастырушы-басқарушылық шеберлігін арттыруға арналған.

3. Курстық оқудың ұзақтығы 9 күнді құрайды, олардың әрқайсысы күніне 2 сағаттан 4 сабақты қамтиды (8 академиялық сағат). Сабақтың мазмұны осы бағдарламаның 1 және 2-қосымшаларына сәйкес оқу жоспарында берілген.

2.Глоссарий

4. Курс глоссарийі келесі негізгі ұғымдарды қамтиды:

1) мүмкіндігі шектеулі балаларға психология-педагогикалық және медициналық-әлеуметтік тұрғыдан көмек көрсету - білім беру, халықты әлеуметтік қорғау, денсаулық сақтау ұйымдарының мүмкіндігі шектеулі балаларға өмір сүрудегі шектеулерді ескеру, орнын толтыру жағдайын қамтамасыз ететін және оларға қоғам өміріне басқа азамттармен теңдей қатысу мүмкіндігін құруға бағытталған қызметі;

2) оңалту орталығы (бұдан әрі - ОО) - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға және жеткіншектерге, туылғаннан бастап он сегіз жасқа дейін психологиялық-медициналық-педагогикалық көмек көрсететін, білім берудегі арнайы топтық түзету жұмыстарын, шағын топтық және жеке дамыту бағдарламаларын ұйымдастыратын арнайы білім беру ұйымының бір түрі;

3) психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттері (бұдан әрі - ППТК) - білім берудегі арнайы түзету жұмыстарын, топтық жұмыстарын, ерекше білім алуда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмек көрсететін жеке және топтық дамыту бағдарламаларын ұйымдастыратын арнайы білім беру ұйымы;

4) жеке-дамыту бағдарламасы (бұдан әрі - ЖДБ) - ОО және ППТК-де ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың психологиялық-дене және тілдік даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, әзірленетін және баланың негізгі даму саласын: сөйлеу, танымдық, эмоционалдық, моторлық және өзіне -өзі қызмет көрсетуді қамтитын бала бағдарламасы;

5) ерекше білім беруді қажет ететін балалар (бұдан әрі – ЕБҚ балалар) - білім алуда үнемі немесе уақытша қиындықтарды сезінетін балалар: дамуындағы ерекшеліктері; эмоционалды және тәртібінде проблемасы бар балалар; ортадағы факторлар (әлеуметтік, психологиялық, экономикалық, лингвистикалық, мәдени);

б) ерекше білім беруді қажет ету - оқу қызмет кезеңінде көмекті қажет ететін, ерекшеліктерінің салдарынан немесе туылғаннан немесе кейіннен пайда болған бұзылымдар, сонымен қатар әлеуметтік ортадағы жағымсыз факторлардың салдарынан туындаған қажеттіліктер.

7) Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі-АКТ)- бұл білім беру процесінде АКТ құралдарын пайдаланудың психологиялық-педагогикалық негіздерін ескере отырып, әртүрлі формада алынған, таратылған және ұсынылған ассоциативті байланысты ақпарат идеясын одан әрі дамытуды жүзеге асыратын интеграцияланған мультимедиялық ортадағы жұмыс технологиясын меңгеру тәсілдері.

2. Бағдарламаның тақырыптары

5. Біліктілікті жетілдіру бағдарламасы мынадай тақырыптардан тұрады:

1) 1-тақырып. Білім беру мәселесі бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасына соңғы енгізілген өзгерістер, толықтырулар актісі. Әлемдік және қазақстандық тәжірибелер;

2) 2-тақырып. Қазақстан Республикасының арнайы білім беру жүйесі. Инклюзивтік білім беру;

3) 3-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға (бұдан әрі -ЕБҚ) және олардың отбасыларына оңалту орталығы жағдайында психология-педагогикалық медициналық-әлеуметтік көмек көрсету;

4) 4-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар бала үшін ОО-да ППТК-де жеке-дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау;

5) 5-тақырып. Топтық бағалау. Балалардың Халықаралық аурулар жіктемесі шеңберінде қызмет ету, өмір-тынысындағы шектеулер және денсаулығын психикалық-әлеуметтік дамыту проблемаларын кешенді бағалау жүйесі;

б) 6-тақырып. Зиятының жетіспеушілігі бар балалармен педагогикалық жұмыс жасау тәжірибесі;

7) 7-тақырып. Аутизм спектрі бұзылымдары бар балалармен психологиялық түзету жұмысының әдістері мен мазмұны;

8) 8-тақырып. Ерте жастағы балаларды оңалтудағы заманауи тәсілдері;

9) 9-тақырып. Сенсорлық бұзылулары бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмек (көру және есту қабілеті, тірек-қимыл аппараты бұзылған);

10) 10-тақырып. ЕБҚ бар балаларда тіл дамыту бойынша педагогикалық практика;

11) 11-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарын психологиялық-педагогикалық жұмыстарға қосу.

12)12-тақырып. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. АКТ-ны психологиялық-педагогикалық процесте қолдану ерекшеліктері.

3.Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелер

6. Бағдарламаның мақсаты - психологиялық–педагогикалық түзету кабинетіндегі, оңалту орталығы жетекшілерінің әлемдік психологиялық-педагогикалық және медициналық-әлеуметтік тәсілдердің, білім беру мен түзетудің үздік тәжірибенің негізінде ұйымдастырушы-басқарушылық біліктілік пен шеберлігін арттыру.

7. Бағдарламаның міндеттері:

1) ОО мен ППТК рөлі және атқаратын міндетін түсінуді дамыту;

2) ОО мен ППТК басшыларының әлемдік және ҚР-ның заңнама саласындағы негізгі құзіреттілігін, оңалту орталығының өндірістік-әдістемелік қызметінің ерекшеліктерін қалыптастыру;

3) ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар мен олардың отбасыларының қажеттіліктерін түсіну және жеке-дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау, сондай-ақ олардың нәтижелілігіне мониторинг жасауды жүзеге асыру.

4) білім беруді жаңарту жағдайында түсіну және педагогикалық ұжымға қолдау көрсете білу.

5) ХАЖ ескере отырып, психолог, логопед, арнайы педагог, емдік дене шынықтыру инструкторы, әлеуметтік педагог пайдаланатын командалық бағалауды өткізу ерекшелігімен, балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалаудың технологияларымен және құралдарымен таныстыру.

6) ЕБҚ бар балаларға жұмылдырылған көмек көрсетудің педагогикалық айқындамаларын, тәсілдерін және технологияларын талқылау.

7)Педагогтардың мүмкіндігі шектеулі балаларға жаңа сапалы психологиялық-педагогикалық көмек көрсететін инновациялық қызметке дайындығын қалыптастыру.

8)мүмкіндігі шектеулі балалармен түзету-ағарту жұмыстарын жоспарлау,енгізу және бағалау үшін қажетті және жеткілікті АКТ құзіреттерін дамыту.

8. Тыңдаушылар курс соңында:

1) отандық нормативтік базаның негізгі ережелерін түсіндіреді; ерте жастағы балаларға көмек көрсетуде әлеуметтік-педагогикалық модельдерге сүйенеді;

2) ОО-да ППТК–да өндірістік-әдістемелік қызметті талдайды және болжам жасайды; түсініктеме береді, ерекше білім беруді қажеттілігі бар балаларға психологиялық-педагогикалық кеңестер береді;

3) ХАЖ негізінде ЕБҚ бар баланы психологиялық-әлеуметтік дамытудың диагностикасын жоспарлауды және ЖДЖ әзірлеуді біледі.

4) ЕБҚ бар балаларға, оның ішінде ерте жастағы балаларға психологиялық-педагогтық көмек көрсетудің қазіргі заманғы технологияларын, жеке-дамыту бағдарламаларын жасауды, түзете оқыту қорытындылары бойынша балалардың жетістіктерін бағалауды игереді.

5) білім беруді жаңарту жағдайында педагогикалық ұжымға қолдау көрсету білімдері мен дағдыларын жетілдіреді.

6) кәсіби қызметке, мүгедек балалар мен олардың отбасыларына оңалту және консультациялық қызметтер көрсету бойынша сапалы және тиімді іс-шараларды жүзеге асыруға дайындықты көрсету.

7) АКТ технологияларын психология-педагогикада қолдану мүмкіндіктерін талдау оңалту орталығы мен түзету бөлмесіндегі процесс.

5. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

9. Бағдарлама 5-модульдан тұрады: нормативті-құқықтық, психологиялық-педагогикалық, мазмұнды, технологиялық, нұсқалық.

10. Нормативтік құқықтық модуль:

1) 1-тақырып. Қазақстан Республикасының білім беру мәселелері бойынша соңғы енгізілген өзгерістер мен толықтырулар. Халықаралық және қазақстандық тәжірибелер: отандық нормативтік құқықтық негіз: ҚР Конституциясы, ҚР «Бала құқықтары туралы», «Білім туралы», «Мұғалімнің мәртебесі туралы» ҚР-ның Заңы, «Мүмкіндіктері шектеулі балаларға әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау көрсету туралы» заңдары, Арнайы білім беру ұйымдарының түрлері қызметінің үлгілік қағидалары. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2017 жылғы 14 ақпандағы № 66 бұйрығы, Зияты бұзылған балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы, дамуында күрделі бұзылыстары бар балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы және басқа да нормативтік құжаттар, тәрбиешілермен балалармен, мүгедектермен және олардың отбасыларымен жұмысты реттеу.

2) 2-тақырып. Қазақстан Республикасының Арнайы білім беру жүйесі. Инклюзивтік білім беру: ХХІ ғасыр: денсаулық мүмкіндігі шектеулі балалардың білім беру жүйесін жаңарту векторлары. Арнайы білім беру: Қазақстанның тәуелсіздік жылдарында даму жолдары. Халықаралық тәжірибені ескерілген арнайы білім беру моделі. Арнайы білім берудің қазіргі жағдайы мен даму болашағы. Қазақстан Республикасында арнайы білім беру және инклюзивтік білім беруді дамыту. «Инклюзивтік білім беру ұғымын заманауи түсіндіру. Инклюзивтік білім берудің әдіснамалық негізі ретінде ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға арналған білім беру процесін ұйымдастырудың әлеуметтік-педагогикалық тәсілі. Мүгедектігі және білім алуда ерекше қажеттіліктері бар адамдарға қатысты медициналық және әлеуметтік-педагогикалық модельдерді (тәсілді) салыстыру.

11. Психологиялық-педагогикалық модуль.

1) 1-тақырып. Зияттық жеткіліксіздігі бар балалармен жұмыс істеудің педагогикалық практикасы: зияттық жеткіліксіздігі бар балалардың психологиялық-педагогикалық сипаттамасы. Зияты бұзылуының себептері. Зияттық бұзылулар жіктемесі. Психикалық дамуында тежелісі бар балалардың (бұдан әрі -ПДТ) жіктемесі. ПДТ бар балалардың түр ерекшеліктері. Зияттық жетіспеушілігі бар балаларға арналған психикалық-түзету технологиялары. НУМИКОН әдістемесі. Мақсаты мен міндеттері, зияттық жетіспеушілігі бар балалармен психологиялық-педагогикалық жұмыста НУМИКОНМЕН жұмыс істеу тәсілдерін қолдану мүмкіндіктері. Жұмыстың кезең-кезеңімен барысы және нумиконмен жұмысты математикалық түсініктерді қалыптастырудың дәстүрлі бағдарламасына қосу тәртібі. Ата-аналарды Нумикон әдістемесіне оқыту бойынша ұсыныстар. Монтессори-терапия және оның ОО, ППТК жағдайында қолдану ерекшеліктері. Монтессори әдістемесінің негізгі айқындамалары - оқытудың ойын түрі және жаттығуларды өз бетінше орындау. Бала үшін дамыту ортасын қалай жасауға болады;

2) 2-тақырып. Аутизм спектрі бұзылымдары бар балалармен психологиялық түзету жұмысының әдістері мен мазмұны: аутизм спектрлік бұзылымдары бар балалардың психологиялық-педагогикалық сипаттамасы. АСБ араласудың әртүрлі тәжірибесіне шолу. Әлеуметтік өзара іс-қимыл және қарым-қатынас тапшылығымен жұмыс істеуге бағытталған психологиялық-педагогикалық жұмыстың негізгі әдістері (АВА-терапия, ТИЧ-терапия, эмоциялық-деңгейлік терапия, сенсорлық-ықпалдық тәсіл және т.б.). Көмек беру стратегиясын таңдау туралы шешімдер қабылдау;

3) 3-тақырып. Ерте жастағы балаларды оңалтудың заманауи тәсілдері: Ерте жастағы балалардың психикалық-әлеуметтік даму мәселелерін кешенді бағалаудың әдіснамалық негіздері. Ерте жастағы балалардың психикалық-әлеуметтік дамуын бағалау үшін өмір сүру және денсаулық шектеулерінің халықаралық жіктеуін қолдану. Баланың психикалық-әлеуметтік даму мәселелерін бағалау технологиясы. Балаға және оның отбасына көмек көрсету бағдарламаларын әзірлеу;

4) 4-тақырып. Сенсорлық бұзылулары бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмек (көру және есту қабілеті, тірек-қимыл аппараты бұзылған): есту, көру және тірек - қимыл аппаратының сенсорлы бұзылымдары бар балалардың психологиялық-педагогикалық сипаттамасы. Есте сақтау, зейін, ойлау және сөйлеу ерекшеліктері. Сенсорлық бұзылымдары бар балалардың жеке басының ерекшеліктері. ЖДБ жоспарлаудағы жұмыс істеудің халықаралық жіктеуін қолдану мүмкіндіктері. Сенсорлық бұзылымдары бар балалармен жұмыс істеу технологиясы;

5) 5-тақырып. ЕБҚ бар балаларда тіл дамыту бойынша оқыту практикасы: ЕБҚ бар балалардың тіл дамыту бойынша отандық және

шетелдік педагогикалық практикаларға шолу. Қолданылатын құралдарға байланысты байланыс түрі. PECS карта алмасу жүйесі, Макатон жүйесінің элементтері, PECS немесе Макатон жүйелеріне сәйкес жасалған интерактивті қосымшалар, Bliss жүйесі, оқуды жаһандық оқыту жүйесі, Л.Б. Баряеваның, Е.Т. Логинованың «Мен сөйлеймін!» пиктограммасы бар оқу құралдарының жиынтығы. Сөйлемейтін балалар үшін карточкалармен алмасудың тиімділігі. Оқытуды құру айқындамалары және сатылары.

12. Мазмұндық модуль.

1) 1-тақырып. Оңалту орталығы жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға және олардың отбасыларына әлеуметтік-педагогикалық қолдау көрсету: әлеуметтік-педагогикалық қолдаудың қажеттілігі, мәні және ерекшелігі. ОО, ППТК жағдайында бала мен оның отбасына психологиялық-педагогикалық көмек көрсетудің мақсаты мен міндеттері. Қызмет бағыттары және сүйемелдеу нысандары. Әлеуметтік-педагогикалық сүйемелдеудегі ОО, ППТК мамандарының рөлі мен маңызы. Құралдар және қолдау көрсету рәсімі. Құжаттамаға шолу;

2) 2-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар бала үшін ОО-да ППТК -де жеке-дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау: баланың жеке дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау кезіндегі әдіснамалық тәсілдер. Бағдарламаны құрастырудың негізгі айқындамалары: топтық тәсіл, ата-аналарды қосу, жақын даму аймағына бағдарлау, сақтау қызметін ескеру. Бағдарлама құрылымы. Нәтижеге бағытталған бағдарламаларды құрастыру тәртібі. Өлшемді деңгейлік мақсат қою және мақсаттарға қол жеткізу мониторингі. Бағдарламаларды түзету. Мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған базистік оқу жоспары. Мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған үлгілік оқу бағдарламалары.

13. Технологиялық модуль:

1) 1-тақырып. Топтық бағалау. Халықаралық аурулар жіктемесі шеңберінде балалардың қызмет ету, өмір-тынысындағы шектеулер және денсаулығын психикалық-әлеуметтік дамыту проблемаларын кешенді бағалау жүйесі: жеке-дамыта оқыту жұмыстарын жоспарлау және қажеттіліктерді бағалаудағы командалық тәсіл. Кешенді бағалаудың мақсаты, міндеттері және принциптері. ОО, ППТК мамандары арасында қызметті бөлу. Командалық бағалау жүргізу технологиясы. ЕБҚ-мен командалық бағалау жүргізу ерекшеліктері. Комнадалық бағалау хаттамасын жасау тәртібі. Хаттаманың құрылымы мен мазмұны. ЖДБ құрастыру және оларды талдау.

14. Нұсқалық модуль.

1) 1-тақырып. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың ата-аналарын психологиялық-педагогикалық жұмысқа қосу: ОО, ППТК психологиялық-педагогикалық жұмысында отбасылық-орталықтанған тәсілді жүзеге асыру. ОО, ППТК мамандарының жұмыс тәжірибесінде отбасымен өзара әрекет нысандарын үйлестіру. Ата-аналармен топтық жұмыста әлеуметтік педагогтың рөлі. Ата-аналардың педагогикалық

құзыреттілігін арттыру. Ата-аналармен жұмыс түрлері. Қашықтан оқыту режимінде ата-аналарды оқытуды ұйымдастыру ерекшеліктері. Ата-аналарға қажетті психологиялық-педагогикалық білім мен іскерлікті меңгеруде көмек көрсету.

2) 2-тақырып. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар. Психологиялық -педагогикалық процесте АКТ қолдану ерекшеліктері. Қазіргі АКТ және олардың айналым жүйесіндегі рөлі. Білім берудегі ақпараттық-коммуникациялық технологияларға қойылатын негізгі дидактикалық талаптар. Мүмкіндігі шектеулі балаларға АКТ-ны қолдану ерекшеліктері: ұйымдастырушылық оқу іс-әрекетінде ақпараттық-компьютерлік технологияларды қолдану.

15. Нұсқалық модульдің тақырыбын тыңдаушылар кіріспе сауалнамасы барысында анықтайды.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

16. Біліктілікті арттыру курстары төмендегідей режимде ұйымдастырылады:

1) Бағдарламаның 1-қосымшасында көрсетілген күндізгі оқу режимінде курстың оқу-тақырыптық жоспарына (ары қарай -ОТЖ) сәйкес күндізгі оқу. Күндізгі курстардың ұзақтығы 72 сағатты құрайды. Күндізгі бір апталық курстарды ұйымдастыру кезінде ОТЖ-дағы сағат саны екі есеге қысқарады, сабақтардың тақырыптары мен өткізілу түрі өзгеріссіз қалады;

2) Бағдарламаның 2-қосымшасында көрсетілген аралас оқытудың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес аралас оқыту режимінде. Аралас оқыту режимі үш кезеңін қамтиды: күндізгі-16 сағат, қашықтықтан - 8 сағат, өздігінен – 48 сағат. Күндізгі оқу курстың бірінші немесе соңғы күнінде жүргізіледі.

17. Білім беру процесі оқытудың интерактивті түрлері мен әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, топтарда және жұптарда практикалық жұмыс, топтарда тренинг, мастер-класс, конференция, дөңгелек үстел, дәріс үзінділерін көрсету, кейстер әдісі, сұрақтарды бірлесіп шешу, сондай-ақ вебинар, онлайн-дәріс, онлайн-кеңес беру және аралас оқыту режимінде курс үшін тыңдаушыны өздігінен оқыту.

18. Педагогтердің Бағдарлама мазмұнын түсіну деңгейін арттыру үшін: топтарда жұмысты одан әрі талқылау және рефлексия жасау арқылы кеңінен пайдалану; құжаттамамен жұмыс істеу; шағын топтарда теория мен практиканың негізгі мәселелерін талқылау, ұжымдық жұмыстарды одан әрі таныстыру қарастырылған.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

19. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету:

- 1) педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламасы;
- 2) ОО, ППТК мамандарының құжаттама пакеті;
- 3) жеке дамыту бағдарламаларының үлгілері;

4) сауалнама парақтары, бақылау және өзіндік жұмыстар материалдары.

8. Оқыту нәтижелерін бағалау

20. Оқыту нәтижелерінің тиімділігін бағалау сұхбаттасу және сауалнама түрінде жүзеге асырылады, ол тыңдаушыларды өздері оқудың тиімділігін бағалауды, сонымен қатар курс барысында практикалық жұмыстарға қатысуды қамтуы керек.

21. Практикалық жұмысқа қатысу үшін біліктілікті арттыру курстарының студенттерінің меңгеру сапасын бағалау критерийлері:

1 Тапсырма талаптарына сәйкестік дәрежесі (педагогикалық қызметтің өнімі)

1. толығымен сәйкес келеді;
2. талаптардың 2/3 бөлігін қанағаттандырады.
3. талаптардың 1/3 бөлігін қанағаттандырады.
4. талаптарға сәйкес келмейді.

2 Тапсырманың тәуелсіздік дәрежесі (педагогикалық қызметтің өнімі):

1. Өз бетінше орындалады;
2. Оқытушының кеңесінен кейін аяқталады;
3. Мұғалімнің басшылығымен аяқталған;
4. Мұғалімнің үнемі бақылауымен орындалады.

3 Тапсырманы ұсыну мәдениеті (педагогикалық қызметтің өнімі):

1. Көпшілік алдында сөйлеу шеберлігі және кәсіби тақырыптарда пікірталас жүргізу, кәсіби терминологияны, заңнамалық базаны білу;

2. Көпшілік алдында сөйлеу шеберлігі және кәсіби тақырыптар бойынша пікірталас жүргізу қабілеттерін көрсетті; кәсіби терминологияны, нормативтік –құқықтық базаны білмеген;

3. Көпшілік алдында сөйлеу шеберлігі байқалады, ол кәсіби тақырыптар бойынша пікірталастарға белсенді қатыспады, оның кәсіби терминологияны, нормативтік –құқықтық базаны меңгеруі пайда болмады;

4. Көпшілік алдында сөйлеу шеберлігін көрсетпеген, кәсіби тақырыптарда пікірталасқа қатыспаған.

22. Студенттердің білімін бақылау және бағалау мақсатында өзіндік жұмыс, экспресс-сауалнамалар, дәріс материалының үзінділерін ұсыну, қорытынды тестілеу, сонымен қатар аралас оқыту режимінде курс бойынша аралық тестілеу өткізіледі.

23. Оқыту нәтижелерін бағалау келесі процедуралар жиынтығынан тұрады.

1. Бағдаламаның мазмұнын білуді тексеру. Оны курс кураторы әзірлейді және тренингтің соңында өзі жүргізеді.

2.Бағдарламаның мазмұны мен технологиялық модулін білуді тексеретін тест жұмысын куратор жүргізеді(диагностикалық жұмыс).Тесті орындау үшін 4 күндік өзіндік жұмыс қажет.

Бақылау жұмыстарының бағалау шкаласы 4 юалдық шкала бойынша жүзеге асырылады:3б.-толық ұсынылған, 2б.- жартылай ұсынылған;1.б-ұсынылмаған;0.б- ұсынылған жоқ.

3.Кәсіби қызметтің әртүрлі аспектілеріне деген көзқарастың өзгеруі, курстарды ұйымдастыру және бағдарламаның мазмұны туралы барлық тыңдаушылардың сауалнамасы.Оны жетілдіру курстың әдіскері мен және кураторы әзірлейді, жүргізеді (1-қосымша).

Тыңдаушылар курстан кейінгі қолдау біліктілікті арттыру курстарын аяқтағаннан кейінгі қолдау біліктілікті арттыру курстарын аяқтағаннан кейін үш жыл ішінде қашықтықтан кеңес(электронды пошта,ұялы байланыс,әлеуметтік желілер арқылы) онлайн-форумдар,тәжірибе алмасу түрінде жүзеге асырылады.

Курсты аяқтағаннан кейін бірінші күнтізбелік жыл ішінде оқытушы курстың тақырыбы бойынша үш өзіндік жұмысты ұсынады, үш жыл ішінде жылына бір рет, білім беру ұйымының басшысы куаландырған, біліктілікті арттыру нәтижелері туралы белгіленген нысандағы есеп.

Оқытушылардың қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу мониторингі өзіндік жұмыстарды талдау нәтижелері бойынша, оқытушылар ұсынған біліктілікті арттыру нәтижелері туралы есптер бойынша үш жылға , жылына бір рет жүзеге асылрылады.

Мониторинг нәтижелері бойынша түзетулер енгізіледі. Біліктілікті арттыру бағдарламалары.

9. Курстан кейінгі қолдау көрсету

24.Тыңдаушыларды курстан кейінгі қолдау біліктілікті арттыру курстарын аяқталғаннан кейін үш жыл ішінде қашықтықтан консультациялар (электрондық пошта,ұяды байланыс, әлеуметтік желіліер арқылы) онлайн форумдар , тәжірибе алмасу түрінде жүзеге асырылады.

25.Оқыушы курсты аяқтағаннан кейінгі бірінші күнтізбелік жыл ішінде курс тақырыбы бойынша үш өзіндік жұмысты,үш жыл ішінде,жылына бір рет ,ұйым басшысымен расталған біліктілікті арттыру нәтижелері туралы белгіленген нысандағы есепті ұсынады.

26.Педагогикалық қызмет мұғалімдерінің курстан кейінгі сүйемелдеу мониторингі өзіндік жұмысты талдау нәтижелері боынша, оқытушылар ұсынған біліктілікті арттыру нәтижелері туралы есептер бойынша үш жыл ішінде жылына бір рет жүзеге асырады.

27.Мониторинг нәтижелері бойынша біліктілікті арттыру бағдарламасы түзетілуде.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

23. Курс бойынша негізгі әдебиеттер:

- 1) Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы.
- 2) Арнайы білім беру ұйымдары түрлері қызметінің үлгілік ережелері. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым Министрінің 2017 жылғы 14 ақпандағы № 66 бұйрығы.
- 3) Педагогикалық қызметкерлер және оған теңестірілген тұлғалар лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым Министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы.
- 4) Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің және педагогикалық қызметкерлер және оған теңестірілген тұлғалар лауазымдары тізбелерінің үлгілік штаты. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы N 77 қаулысы.
- 5) Қазақстан Республикасы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары. ҚР БҒМ № 500 бұйрығы.
- 6) Бастауыш білім беру деңгейінде 0-4-сыныптардың мүмкіндіктері шектеулі білім алушыларына арналған жаңартылған мазмұн бойынша үлгілік оқу бағдарламалары. Қазақстан Республикасы БҒМ 2002 жылғы 5 ақпандағы № 51 бұйрығы.
- 2) Зияттық бұзылымдары бар балаларды мектепке дейін тәрбиелеу және оқытудың үлгілік оқу жоспары. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым Министрінің 2018 жылғы 29 желтоқсандағы № 2114 бұйрығының 4-қосымшасы.
- 3) Дамуында күрделі бұзылымдары бар балаларды мектепке дейін тәрбиелеу және оқытудың үлгілік оқу жоспары. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым Министрінің 2018 жылғы 29 желтоқсандағы № 721 бұйрығының 6-қосымшасы.
- 4) «Білім беру ұйымдарына қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» саниарлық ережелері. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы № 611 бұйрығы.
- 5) Арнайы балалар бақшаларының үлгілік ережелері.
- 6) Компенсаторлық, техникалық және көмекші құралдардың тізімі. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау Министрінің 2004 жылғы 18 қараша № 264-11 бұйрығымен бекітілген.
- 7) Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жабдықтау нормалары. ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы.
- 8) «Дамуында проблемалары бар балар мен жасөспірімдерді сауықтыру және әлеуметтік бейімдеу» мемлекеттік қызметтер стандарты (13.09.2018 ж. өзгерістермен).
- 9) Ерсарина А.К. Социальная и коррекционно-педагогическая работа с детьми раннего возраста с задержкой психомоторного развития. Алматы, 2017.

10) Ерсарина А.К. Система комплексной оценки проблем психосоциального развития детей раннего возраста: методические рекомендации. Алматы, 2017.

11) Елисеева И.Г., Аханова Ж.Б. Использование упражнений быденной жизни в развивающей работе с детьми с особыми образовательными потребностями Алматы, 2018.

12) Елисеева И.Г. Особенности использования методик коррекционно-развивающей работы с детьми с особыми образовательными потребностями в условиях реабилитационного центра и кабинета психолого-педагогической коррекции Алматы, 2017 .

13) Практическая нейропсихология. Помощь неуспевающему школьнику. под ред. Ж.М.Глозман. – М., 2009.

14) Оразаева Г.С., Нурушева Г.А. Организация работы с детьми с особыми образовательными потребностями в условиях кабинета психолого-педагогической коррекции. Алматы, 2019.

15) Коржова Г.М., Баймуратова А.Т., Вишневская Т.А., Пашигорева И.В. «Рекомендации по адаптации образовательных программ для детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных организациях образования» Алматы, 2019

16) Коржова Г.М., Кенжеева А.К. Проектирование работы по включению родителей детей с особыми образовательными потребностями в коррекционный процесс. Алматы, 2017 .

24. Курс бойынша қосымша әдебиеттер:

1) Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. – М.: ТЦ Сфера, 2003.

2) Безруких М.М. Проблемные дети. М., 2000.

3) Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте: Учебное пособие для высших учебных заведений // А.В. Семенович. – М.: Издательский центр «Академия», 2002.

4) Никольская О. С., Баенская Е. Р., Либлинг М. М. Дети и подростки с аутизмом: Психологическое сопровождение. - М., 2005.

5) Нуриева Л.Г. Развитие речи аутичных детей. - М., 2009.

6) Технология нейропсихологической коррекции трудностей школьного обучения: Методические рекомендации / сост. А.К.Ерсарина, Г.К.Кудайбергенова, К.Б.Досыбаева, Т.Н. Алмазова. – Алматы 2015

7) Течнер С., Мартинсен Х. Введение в альтернативную и дополнительную коммуникацию. Жесты и графические символы для людей с двигательными и интеллектуальными нарушениями, с расстройствами аутистического спектра. - М., 2017.

8) Танцюра С.Ю., Кононова С.И. Альтернативная коммуникация в обучении детей с ОВЗ: методическое пособие. — М.: ТЦ Сфера, 2017.

9) Эльконин Д. Б. Развитие речи в дошкольном возрасте. М.: Педагогика, 1978 г.

«Оналту орталығы және психологиялық-педагогикалық түзеу кабинетінің

жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмекті ұйымдастыру-әдістемелік қамтамасыз ету» білім беру бағдарламасына
1-қосымша

Күндізгі оқу режимінде курстық тақырыптық-оқу жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Деріс	Практикалық сабақ	Оқыту	Мастеркласс	ВПЗ	Дөңгелек үстел	Жобаны қорғау	Тест	Барлығы
	Нормативтік-құқықтық модуль									4
1	Қазақстан Республикасының заңнамаларына енгізілген соңғы өзгерістер мен толықтырулар.	2								2
1	Халықаралық және қазақстандық практикалар.									
1.2	Қазақстан Республикасының арнайы білім беру жүйесі. Инклюзивтік білім беру.	2								2
2	Психологиялық-педагогикалық модуль.									34
2.1	Зияттық жетіспеушілігі бар балалармен педагогикалық жұмыс жасау практикалары	2								8
2.2	Аутизм спектор бұзылымдары бар балалармен жүргізедінін психологиялық түзету жұмысының әдістері мен мазмұны.	4								8
2.3	Ерте жастағы балаларды оңалтудағы заманауи тәсілдер.	4								6
	Сенсорлық бұзылымдары бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмек (көру және есту қабілеті, тірек-қимыл аппараты бұзылған)	2								6
	ЕБҚ бар балаларда тіл дамыту бойынша педагогикалық практика.	2			2					6

3	Мазмұндық модуль								16
3.1	Ерекше білім алу қажеттіліктері бар балаларға оңалту орталығ жағдайында әлеуметтік-педагогтық қолдау көрсету.	4				2			8
3.2	ОО және ППТК жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланың жеке-дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау.	6							8
4	Технологиялық модуль								8
4.1	Командалық бағалау. Халықаралық аурулар жіктемесі шеңберінде балалардың қызмет ету, өмір-тынысындағы шектеулер және денсаулығын психикалық-әлеуметтік дамыту проблемаларын кешенді бағалау жүйесі.	4							8
5	Нұсқалық модуль								6
5.1	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың ата-аналарын психологиялық-педагогикалық жұмыстарға қосу.	4							8
5.2	Ақпарттық- коммуникациялық технологиялар. АКТ-ны психологиялық-педагогикалық процесте қолдану ерекшеліктер.	2							2
Барлығы:		38	30			2	2		72

Ескерту: 1 академиялық сағат - 45 минут.

Курстан кейінгі сүйемелдеу

Тыңдаушыларға арналған курстан кейінгі жұмыс кезеңіне арналған өзіндік жұмыс кезеңіне арналған өзіндік жұмыс тақырыптары (1 жыл ішінде).

1. Мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарын орталықтың оқу- психологиялық және тәрбиелік жұмысына қосудың заманауи тәсілдері.

2. Орталықтардың проблемалары мен болашақтары.

3. Мүгедек балаларға және олардың отбасыларына оңалту және кеңес беру қызметін ұйымдастыру ережелері.

кабинетінің жағдайында білім алуда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық көмекті ұйымдастыру-әдістемелік қамтамасыз ету» білім беру бағдарламасына
2-қосымша

Аралас оқу бөліміндегі курстың тақырыптық-оқу жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Күндізгі оқыту 16 с.				Қашықтықтан оқыту 8 с.			Өзін-өзі оқыту 48 с.	Барлығы
		Дәріс	Практикалық оқыту	Тренинг	Жобаны қорғау	Вебинар	Онлайн-дәріс	Онлайн-кеңес		
1	Нормативті-құқықтық модуль									4
1.1	Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне енгізілген соңғы өзгерістер мен толықтырулар. Халықаралық және қазақстандық практикалар.	2								2
1.2	Қазақстан Республикасының арнайы білім беру жүйесі. Инклюзивтік білім беру.							2		2
2	Психологиялық-педагогикалық модуль									
2.1	Зияттық жетіспеушілігі бар балалармен педагогикалық жұмыс жасау практикалары	2						6		8
2.2	Аутизм спектрі бұзылымдары бар балалармен психологиялық-түзету жұмысының әдістері мен мазмұны	2						6		8
2.3	Ерте жастағы балаларды оңалтудағы заманауи тәсілдер.	2						4		6
2.4	Сенсорлық бұзылулары бар балаларға						2	4		6

	психологиялық-педагогикалық көмек (көру және есту қабілеті, тірек-қимыл аппараты бұзылған)								
2.5	ЕБҚ бар балаларда тіл дамыту бойынша педагогикалық практика.	2						4	6
3	Мазмұндық модуль								
3.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға және олардың отбасына оңалту орталығы жағдайында әлеуметтік - педагогикалық қолдау көрсету	4						4	8
3.2	ОО, ППТК жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар бала үшін жеке-дамыта оқыту бағдарламасын жоспарлау.					2		6	8
4	Технологиялық модуль								8
4.1	Командалық бағалау. Халықаралық аурулар жіктемесі шеңберінде балалардың қызмет ету, өмір-тынысындағы шектеулер және денсаулығын психикалық-әлеуметтік дамыту проблемаларын кешенді бағалау жүйесі	2				2		6	8
5	Нұсқалық модуль								
5.1	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың ата-аналарын психологиялық-педагогикалық жұмыстарға қосу.					2		4	6
	Барлығы:	6	10			8		48	72

Курстан кейінгі сүйемелдеу

Тыңдаушыларға арналған курстан кейінгі жұмыс кезеңіне арналған өзіндік жұмыс кезеңіне арналған өзіндік жұмыс тақырыптары (1 жыл ішінде).

4.Мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарын орталықтың оқу- психологиялық және тәрбиелік жұмысына қосудың заманауи тәсілдері.

5.Орталықтардың проблемалары мен болашақтары.

6.Мүгедек балаларға және олардың отбасыларына оңалту және кеңес беру қызметін ұйымдастыру ережелері.

Курстық іс-шараларға арналған тыңдаушылардың сұраныстарын сұрау

1.Сіз оқыған бағдарламаның мазмұнына көңіліңіз толады ма?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

2.Курстар бойынша оқу –әдістемелік және ақпараттық –анықтамалық материалдармен қамтамасыз ету сізді қанағаттандырады ма?(дәптер, кестенің болуы, кейстер, оқу құраладры)

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

3.Ұйымдастыру сапасы мен оқу ортасы қажеттіліктеріңізбен үміттеріңізге сай келеді ме?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

4.Техникалық жабдықтау сізді қанағаттандырады ма?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

5.Сіз тақырыпқа және мұғалімдердің құзіреттілігіне қанағаттансыз ба?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

6.Сізді қолданбалы оқыту технологиялары (топтық жұмыс,АКТ қолдану, интерактивті жобалық іс-шаралар және т.б.) қанағаттандырды ма?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

7.Өтілген тәжірибе тауқымы мен мазмұнының маңыздылығының Сіз үшін маңызы бар ма?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

8.Мұғалімдер мен курс тыңдаушылары арасындағы қарым-қатынас стилі сіз үшін қолайлы болды ма?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

9.Үй жайдың эстетикалық, санитарлық гигиеналық жағдайы сіздің талартарыңызға – сәйкес келді ме?

-иә, керісінше,иә-жоқ, жоқ

10.Жалпы курсқа қанағаттануыңызды қалай бағалайсыз?

-қанағаттанарлық,қанағаттанбаған.